talarpub@gmail.com | تلار talar | talarbrahui | talarbrahui | talarbrahui | +92 81 827824

تاک:01 | سال:22 | 10-04 جنوری 2025ء | نہاد:10 روپئی | پنہ غاک:8

ہفتئی

تلار

کوئٹہ

All About #Brahui

براہوئی نابابت

براہوئی ٹی

بیست و یک سال ناپند

(شونگال)

''تلار'' تینا بیست و دومیکو سال انا پندِ سر تسنے۔ ''تلار'' ہراتم بنا کرے تو پانگا کہ کہ ''براہوئی ادب اٹی تین پہ تینی نا خیالداری نا سوب آن نوشت آ تیا ہیت کننگ نا گنجائشت کم ءِ، ادارہ غاک تینا زمواری تے پورو کپننگ ءُ، شخصیت آک جوڑ مسنو، ولے اوفتا است خواہیک زبان و ادب تون ہموخس افس، ہراخس کہ گرج ءِ، زبان نا نوشت ناوڑ آ کاریم متنے، مسنے تو اوڑا عمل مفتنگ اٹی ءِ، براہوئی زبان نا گرائمر آ کاریم اف آن حساب ءِ، براہوئی زبان آ کاریم مفتنگ نا سوب آن اونا گم گارمننگ نا خلیس آک کاٹم ہرفینو، آ گہی تالان مفتنگ نا سوب آن لس مخلوق تکک کہ براہوئی زبان ءِ گرائمر اف، یا گڑا اونا گرائمر غلط ءِ، براہوئی زبان نا نوشتئی تاریخ آ کاریم متنے۔'' داو داوَڑ انا کیہی ہیت آک مرسا ہنارہ۔ دافتیان اخس راست اریر، اخس افس، دا سوج تینا جا گہ غا۔ ولے ''تلار'' دا بابت کوشت کرے کہ ہرا پڑ آ اخس کہ کاریم مسنے او فتے پاش و پیدوار کتنگے، واو فتے مون آ اتنگے، سفت وِستا غان مونی راستکی تے مون آ اتنگ کن کسر تننگے، وِدا کاریم تے تن سرپند مرینہ کہ کننگ ہم کرین۔ واینو بھاز آ گڑاک ہندن افس ہراوڑ کہ بیست سال مست ئسرہ۔

''تلار'' نوشت وادارہ غا تا نزوری و جوانی تیا ہیت کننگ نا کسر تننگ تون اوار اوار تینا بابت مروک سوج آ تے ہم تینا پنہ غا تیٹی جا گہ تس، ''تلار'' براہوئی زبان نا نوشت ناوڑ انا اسٹی کن کاریم کرے و کننگ ءِ، ''تلار'' ورنا تے نوشتہ کننگ کن پڑ اس تس، و داڑ تون اوار ہرا نوشتکار آ ک مہالو آن نوشتہ کریرہ، و وختی وڑ اٹ تینے نوشت آن پانادکریسر، او فتے ہم پدی پڑ آ ایس واوفتا نوشت آ تے مخلوق نا مون آ تخنگ کن کمکارمس۔ ''تلار'' براہوئی زبان اٹ مٹ و بدل نا نشخ ءِ ہم شرف ترسا اونا است بڈی ءِ کرے۔ ہیت دادے کہ مسخت آ تا سرسہی کن بے دم درینگ آن گام کروئی تمک، وداڑ کن ''تلار'' سنبر ینگوک ءِ، واللہ غان دعا ءِ کہ او مست آنبار ادارہ ٹی کاریم کروک، اونا نوشتکار و خوانوک آ تے وَس ایتے کہ او فک مزل نا کنڈ آ گام کننگ کن ہم کو پہ مرسا راہی روان سلر۔

شینکار و شوئکار عبدالحفیظ قلات پرنٹرز پٹیل روڈ کوئٹہ غان شینک کرسا 302 فیز 1 یونیورسل کمپلیکس جناح روڈ کوئٹہ غان تالان کرے

ایلو پنہ غاتیا

2 میکو پنہ
خزم: حضرت علی المرتضیٰؓ
(باباجان بلوچ)

3 میکو پنہ
نوشتا نک: جمالیاتی تنقید
(پروفیسر حسن ناصر)
کلامِ مست
(مست توکلی/حمید عزیز آبادی)

4 میکو پنہ
سفرنامہ: تامل آ تا رنداٹ (15)
(یوسف عجب)

5 میکو پنہ
بوگ شوگ: کڑسی ناطاقت
(محبوب شاہ)

6 میکو پنہ
افسانہ: سستہ غا سیادیک (2)
(او کلے بال/عبدالرازق ابا بکی)

7 میکو پنہ
کِسہ: شیشلو
(عصمت بلوچ)

8 میکو پنہ
افسانہ: بابو ناپال
(شاہ رحمٰن)

13 رجب ولادت باسعادت

حضرت علی المرتضیٰؓ

خاہوت:

حضرت علیؓ نا خاہوت بنی ہاشم ءِ۔ قریش مکہ ٹی دا خاہوت نا جاگہ و مرتبہ بھاز بڑزئس۔ حرم کعبہ نا خدمت دا خاہوت نا زموار ئس۔ (البدا، ج۲، ص۲۵۴)

بنو ہاشم نا داڑان ہم زیات اعزاز دائس کہ دنیا نا کل آن بھلا سردار خواجہ عالم حضرت محمدؐ ہم ہندا خاہوت اٹ ودی مس۔ دا

ایلمک:۔

ابوطالب نا چار مارئسر۔ طالب، عقیلؓ، جعفرؓ وعلیؓ۔

ایڑھک:

حضرت علیؓ نا ایڑھک ارٹ ئسر۔ ام ہانی فاختہ بنت ابو طالب و جمانیہ بنت ابو طالب۔

ودی منتگ نا جاگہ:۔

خواجہ عالمؐ تینا آرام جہہ غا حضرت علیؓ ءِ خاپے مخلوق نا امانت آتے ہم اودے ئس و خواجہ عالمؐ نا جندابوبکرؓ ءِ اونا اُراغان ہر فے مدینہ نا کنڈ آراہی مسر۔

غزوہ غا تیتی ساڑی گری:۔

حضرت علیؓ خواجہ عالمؐ تون اوار غزوہ تبوک آن بیدس ایلو کل غزوہ غا تیتی بشخ ہلک۔ او بھاز جیرت و بہادری نا بھاز گچین ءُ تاریخ اس پک کرینے۔ ہراڑان اسلام نا تاریخ اینو اسکان روشناءِ۔

حضرت علیؓ امیر معاویہؓ نا نظراٹ:۔

حضرت امیر معاویہ حضرت علیؓ ءِ خلافت نا لائخ تکا کہ وپاریکہ:

حضرت عثمانؓ نا خونیک حضرت علیؓ نا فوج اٹی پیہانو۔ حضرت علیؓ اگہ اوفتیان بدلہ ہلے تو اہل شام اٹ کل آن مست ای حضرت علیؓ نا بیعت ءِ کیوہ۔

حضرت علیؓ نا علم انا اقرار:۔

حضرت معاویہؓ ءِ ہراتم حضرت علیؓ نا کزیت نا خبر مس تو بے اختیار ہوغا۔ اونا اُرائی اوڑان ارّفے کہ نی تو اوڑتون ٹھبو یسہ تو داسہ نا ہوغنگ انت اسے کن؟ تو او (حضرت معاویہؓ) پارے نے انت خبر کہ اینو دنیا اخہ علم و فضل و فقہ نا بھری آن بے نصیب مس۔ ہندن اسہ پین جاگہ اس حافظ ابن کثیر نوشتہ کیک:

''ہراتم حضرت معاویہؓ ءِ حضرت علیؓ نا شہادت نا خبر مس تو ہوغا۔ اونا اُرائی اودے پارے نی اوڑکن ہوغسہ؟ نی تو اوڑتو ٹھبو یسہ۔ تو معاویہؓ پارے نی تباہ مرلیس نے سماف اینو مخلوق اخس ءِ علم، فضل و فقہ اسے آن بے نصیب مس۔

حضرت علیؓ نا سنگت آتیتی ضرار اسدی بھاز لائخ ئس۔ ضرار حضرت علیؓ نا شہادت آن پد حضرت معاویہؓ نا خدمت آ سرمس تو حضرت معاویہؓ پارے: ''گڑاس حضرت علیؓ نا بارواٹی پا۔'' تو او پارے کنے بشخس تو جوان ءِ۔ حضرت معاویہؓ پد اپارے کہ گڑانا گڑاس تو پاروئی تمک نے۔ تو او حضرت علیؓ نا منہ سفت بیان کرے تو حضرت معاویہؓ ہوغا، ہنداخس ہوغا کہ اونا ریش مبارک خڑینک آتیان پالس۔ ولے بھاز ارمان نا ہیت اسے کہ کوفہ نا بندغ آک ''تقیہ'' نا ویل ءِ ایجاد کرسا علم انا دابے بہاغا بھری ءِ زیان کریہ۔ ہر باب اٹ اوڑان اِرا ارا روایت ہنسا کرے۔ اونا تینا جندانا شاگرد آتے ہم دادرک لگا کہ اخہ بھاز جوان انگا علم ءِ شکمبر کنگا، امام مسلم صحیح مسلم نا مقدمہ ٹی نوشتہ کیک:

''حضرت علیؓ آن پد ہراتم مخلوق اونا پن آ ہندن ءُ ہیت جوڑ کرے تو حضرت علیؓ نا شاگرد اس پارے خدا ہمو بندغ آتے غرق کے اخہ علم او فک فاسد کریہ۔''

حضرت علی نا دور خلافت:۔

حضرت علی المرتضیٰؓ نا دور حکومت پنج و نیم سال اسکان چکا، و او 22 لکھ مربع میل اسکان تالان ئس۔ اونا دور اٹ مسلمان آتا نیام اٹ حضرت عثمان ذولنورینؓ نا خونی تیان بدل ہلنگ کن جنگ جمل و جنگ صفین نا کسہ مونی بس۔

فوج انا بارواٹی پارے:

تینا فوج انا معاملہ غا تیتی ہشاری کروئی ءِ۔ ہمو بندغ آتے افسر جوڑ کنگے ہرانما خیال اٹ اللہ و اونا رسولؐ نا و نما امام نا کل آن زیات خیر خواہ مرے۔ است تے سفا مرے۔ ہوشی اوس مرے۔ زو خار اٹی بروک اس مف۔ عذر، بشخنداری قبول کے۔ نزور آتیا ترس کنوک اس مرے۔ زور اور آتیا سخت مرے، نئے سختی اودے جوش اٹ اتے، نئے نزوری اودے نزور کے۔

عدالتی معاملہ غا تا بارواٹی پارے:

ول ویچڑ ءُ معاملہ مستی بس و نما علم بصیرت اوڑے کاریم کتو تو او فتے اللہ و اونا رسول آ البیو انتئے کہ مسلمان تا ہدایت کن اللہ فرمائنک:

"یا ایھا الذین امنو اطیعو اللہ و اطیعو الرسول و اولی الامر منکم"

حضرت علیؓ نا شہادت:

خارجیک حضرت معاویہؓ، حضرت عبداللہ بن زبیرؓ و حضرت علیؓ نا خلنگ کن ڈٹ ڈول سجفیر، واسہ دے اسہ وخت اس تخار۔ ڈٹ ڈول سجفوک آک حضرت علیؓ نا خلنگ نا زموار ءِ عبدالرحمٰن ابن ملجم ءِ تسر۔

دا بے بخت روچہ نا تو اٹ 21 رمضان المبارک آ سہب انا نماز نا وخت آ امیر المومنین اسداللہ، حیدر کرار، سلسلہ تصوف نا امام، سالم ءِ رسول، حضرت علیؓ ءِ کوفہ نا میت آ نماز کن ہنگ نا وخت آ شہید کرے۔ ہندن تینے آن مست انا ہڑتوم انگا خلیفہ حضرت عمرؓ ابن الخطاب و حضرت عثمان غنیؓ، آنبار اسلام نا دا خلیفہ چہارم ہم شہادت نا پیالہ ءِ نوش کرے۔

.....بابا جان بلوچ

خاہوت حضرت ابراہیمؑ نا مارا اسماعیلؑ نا مکہ مکرمہ نا بتنگ آن گڈ ہندا دیار اٹ آباد ئس۔ قریش نا ایلو خاہوت آتیان بنو ہاشم کل آن بڑزو بزرگ ئس۔

باوہ نا تے پن و نسب:

حضرت علیؓ نا باوہ نا پن عبد مناف و اونا کنیت ابوطالب ئس۔ اونا نسب نا چر جوئی دن ءِ۔ علی بن ابوطالب (عبد مناف) بن عبدالمطلب بن ہاشم بن مناف بن قسی بن کلاب بن مرہ بن کعب بن لوئی بن غالب بن گھر بن مالک بن نضر بن کنانہ۔

لمہ جان نا پن و نسب:

حضرتؓ نا لمہ فاطمہ بنت اسد ئس۔ دا اولیکو ہاشمی نیاڑی ءِ ہرانا برام ہاشمی خاہوت اٹ مس، دا سوب آن او ہڑتوم آ کنڈ آ تیان ہاشمی مس۔ او مسلمان مس، ولدا مدینہ ٹی کزیت کرے۔ اونا کفن اٹ خواجہ عالمؐ تینا کوس ءِ ہم او ارشاغا۔ ادیرہ تیار منگ آن گڈ او تینٹ ادیرہ ٹی دڑنگا۔ (اسد الغابہ تحت فاطمہ بن اسد)

پن:۔

لمہ جان پن ءِ تے اسد تخا و باوہ جان علی تخاتے۔ لقب آک ''اسداللہ، حیدر، مرتضیٰ'' اریہ۔ کنیت ابوتراب پنی ءِ۔

رکھ چیٹ:۔

حضرت علیؓ ارا سال نا وئی اٹی حضرت محمدؐ نا اُراغا بس و ہنداڑے اونا رکھ چیٹ مس۔ ہراتم خواجہ عالمؐ دنیا غان رو پوش مس تو اونا وئی 29 سال ئس۔

ہجرت:۔

خواجہ عالمؐ نا نبی منگ آن گڈ 13 سال کی وخت ئس۔ او وخت اٹ خواجہ عالمؐ ءِ وصحابی تے تے ویل آک گھیڑ کریہ۔ آخر اللہ جان نا حکم انا رداٹ مکہ مکرمہ غان مدینہ غا ہجرت کروئی تما۔ دا وخت آ خواجہ عالمؐ ہرا شام ہجرت نا بناءِ کرے او تاریخ اسلام نا بھاز گچین ءُ سرحال اسے۔ ہجرت نا شام حضرت علیؓ کل ایلم تیتی کل آن چنکا ئس۔ شعب بنو ہاشم اٹ ودی مس۔ ودی منتگ جاگہ غا اختلاف ارے۔

نوشتانک

جمالیاتی تنقید Aesthetic Criticism

..... پروفیسر حسن ناصر

جمالیاتی تنقید ادب وفن اٹ تخلیقی گشادتون اوار تاثراتی زیبائش ءِ پٹنگ۔ داتنقید اٹ تخلیق نا جمالیاتی پالوتے بھاز اہم تلنگ، داتنقید ادب وفن اٹ بیرہ راجی واخلاقی یا نظریاتی پالوتیان چپ اونا زیبائی، اونا ہاٹی تون اوار اونا تاثراتی اثر آتے سرحال جوڑ کرسا اوفتیا شرہ کیک۔

جمالیاتی تنقید ادب وفن اٹ زیبائش، تخلیقی گُشادو تاثراتی جمالیات ءِ پٹک۔ داتنقید دا گڑاغا زور شاغک کہ ادب ءِ اونا اسلوب نا زیبائی وفنکارانہ گُشادنا حوالہ اٹ پرکنگے نہ کہ اودے راجی یا اخلاقی تول تراز واسکان محدود کنگے۔

جمالیاتی تنقید ادب اٹ ساڑی زیب زینت وزیبائی ناعنصر آتے پٹہ اوفتا تشریح ءِ کے اوفتے خوانوک رکن ملسا اوفتے اسہ پوسکن ءُمعنہ اس تون مُستی اتے۔ دُن کہ لوز ءِ ہراوڑ اونا ہنداً کاریم اٹ اتسا اوڑان اسہ پوسکن ءُمعنویت اسے ٹی اسہ جتا ءُمعنہ اس کشنگ لوز آتا ترکیب آک، تشبیہہ و استعارہ غاتا گچین آدروشم وزبان و بیان نا رِد و بند، جُزیات نگاری نا کمک اٹ تخلیقی مواد ءِ اسہ پوسکن ءُزیبائی وتاثراتی حوالہ اسے ٹی اسہ زیبائی اسے ٹی بیان کنگ، دا کل جمالیاتی تنقید اٹ اوفتے پاش کرسا تخلیق آ شرہ کیک۔ داتنقید ادب ءِ انسانی داخلی جوزہ غاتا حوالہ اٹ خارجی عوامل آتیان، دُن کہ راج، سیاست، یا نظریہ غاتسکان کچ اٹ کنگ نا جاگہ غا انسانی داخلی جوزہ غاتا وڑتخلیق اٹ انتگ نا کُنڈ ءِ ہلیک۔ ہرانا تعلقداری ادب لطیف تون یا اوڑان خوک مرے۔ ادب ایہن ہم لس زبان وبیان آن جتا ءُگڑا اسے، ادب نا زبان لس زبان آن جتا اونا اسہ تینا لوزگری نا رِدوبند اسے، ہراٹی جمالیاتی نقاد داگڑاغا غور کیک کہ اسہ تخلیق اس خوانوک آانت تاثر شاغک یا اونا جوزہ غاتیا اخس اثر شاغنگ اٹ سرسہب مریک داٹی تخلیق نا ساخت یا ہاٹی، گچین آ ردوبندا اونا اسلوب زبان وبیان نا اہمیت ءِ پرکنگ۔ داتنقید تخلیقی فن پارہ نا یکئی آ اسلوب واونا تخلیق ناز ومعنی پالوتا گُنڈ آ زیات نظر شاغک خاص وڑ کہ تخلیق اٹ اخہ درسرحال ہاٹی نا بابت پوسکنی انتگانے۔

جمالیاتی تنقید نا بنداوی نظریہ غاک چھندمی فلسفہ غان تالان مسر خاص وڑ اٹ Immanuel kan نا جمالیاتی فلسفہ غان ہرا جمالیاتی تنقید رکن زیبائش ءِ آجوو بے کنڈ ہلوک تجربہ پارے۔ کانٹ انا رد اٹ زیبائی انسان نا تہہ انا کیفیت آتون گنڈوک ءِ ہرا اونا ذہنی و روحانی تاغت تون تفوک ءِ۔ اودا ہچ ءُخارجی مفاد اسے نا بندی اف۔

John Ruskin و Mattew Arnold کون آ جمالیاتی نقاد آک ادب نا جمالیات ءِ راجی دودر بیدہ یا راجی قدر آتون اوار اخلاقیات تون گنڈنگ نا کوشست کریر، ولے داڑان بیدس اوفک ادب نا داخلی زیبائی تون اوار اونا کسبی گُشاد ءِ بنداو جوڑ کریر۔

اردو ادب اٹ جمالیاتی تنقید نا چھندمی پارہ غان بس، ولے دانا ردوم علاقائی ادبی رجحان آتیان مس۔ اردو زبان نا جمالیاتی نقاد آک ادب نا اسلوب انا زیبائش اونا تاثراتی ٹِک ءِ کل آن زیات اہمیت تسر، شبلی نعمانی شاعری ٹی زیبائش و فطری آ جوزہ غاتے بنداو جوڑ کرسا ادبی شہ پارہ غاتا تنقیدی جاچ ہلک۔ خاص وڑ شعر العجم اٹ فارسی شاعری نا جمالیاتی پالوتا درشانی ءِ کرے۔ حالی تینا تنقید اٹ جمالیاتی و اخلاقی پالوتے اوڑدہ کرے۔ اونا کتاب مقدمہ شعروشاعری ٹی شاعری نا گشادتون اونا تاثر آتے پاش کرسا اوفتیا شرہ کرے۔ فراق گورکھپوری اردو شاعری نا جمالیات آ کُرمب ءُتنقید اس کرے۔ ہندن شمس الرحمان فاروقی اردو ادب اٹ جمالیات نا جدید آ نظریہ غاتے درستی راستی کرفسا ادب نا داخلی زیبائی ءِ پاش کنگ نا کوشست کرے۔ ایہن تو جمالیاتی تنقید ادب ءِ تخلیقی کہول آ سرپند منتگ اٹ کمک ایتک۔ ہندن خوانوک آ تخلیق نا زیبائی یا اونا اسلوب نا یکئی ءِ پاش کنگ نا سوب مریک، ہندن فن وادب ءِ اسہ بُرز ءِ فکری و روحانی آزمودہ اس گوندک۔ ولے ولدا ہم جمالیاتی تنقید آ گڑا اس اعتراض کنتگ کہ دا ادب ءِ راجی ونظریاتی نقطہ نظر آن جتا کرسا اودے بیرہ تخلیقی زیبائی اسکان کچ اٹ کیک، ہراڑان ادب نا راجی وتاریخی پالوک گوجالنگرہ۔

جمالیاتی تنقید ادب ناہاٹی واسلوب نا زیبائی وکسبی درشان تون اوار اونا تخلیقی گشادءِ پک کیک ولے ولدا ہم اودے راجی ونظریاتی رداٹ ہنگ نا خواست مریک تا کہ ادب نا اسہ جم ءِ علمی گشاد اس مُستی برے۔

کلامِ مست

مست توکلی — براہوئی بدل: حمید عزیز آبادی

سمو مس دوشی دیشہ گوں وہا و شاذہاں
سیر سالوکی کرہ کنت بے دوشیں گڈان
بریخہ کاں چماں گوں ہزار لونیں
(مس) وِلیس چریں تو بولکئے مہماں بیثغاں
زانغا من کہ نئیں سلہ بڑاں کپتغاں
اشتہ مس تڈا گوں گنوخ شلی عقلاں
شَد بلوچانی کنت ہر جاہے قصواں
بولکاں دوستئے لنگھڑی آ سرکپتغاں
ہے نویشہ کہ دوستہ کاڑداراں گپتغاں
اے گنوخیناں، گوئشتناں، میغاں نہ، گیڑ
بیا، نواں پوہ بئے، تہ گنوخانی، اٹکلاں
درکفی سمو ژہ وٹی سِیری خَیماں
لال تاخانی بوئے پہ رنداں رتکغاں
(گوئشتی) بیااوو، دیوانغ ترادرمانے کناں
گندغی اولی گُل منی دستا بیثغاں
سوہوی چاٹاں الکہے چیاریں دیثغاں
سملا پَرمں گمگمیں انزری رتکغاں
دوست مئی گرے یئے وہش کنئے جوریں دژمناں
سمو مئیں لعلے غیتیں عیومس انگہاں
یَرّہا جوڑیتہ گشئے کاریگراں
چوٹ گوں تنشاں کشتغاں ول گوں پرکفاں
بیگہا درینے حکی مس آبندیں جُزاں
چاڑ دہی ماہے آسی ژہ کوھئے بارغاں
کئے پہ آزمانا ہر گُرا ڈیھ بی مائٹاں
سمو تئ ٹوکیں چو ستار وجی بانگھواں
دوئیں دستانی مندری چو آسی بِلاں
جغ کڑوئی آ داشتغا دکانیں گُراں
سینغہ تاویت چو گروخ تاڑیاں
لونگی ٹالی اے رُستہ مس اَرگونیں گراں
زڑتغہ بوآں، بوئے چو ہُمبوئی زراں
جان اوں ساڑ بیثہ اشتہ پہناذ وسُمبغاں
دام منی چمانی تلاں ژہ دیرہ باں
(مستیں توکلی، 288،287۔ شاہ محمد مری)

سمُو ءِ استو خناٹ تُخ اٹ ای، اوئس شادان
او استو تُولوک بیرفوک کُس برامی پُچ اٹ
سَغوک ءُخوڑت ءُہزار رنگ اٹ کہ خنک سُرمہ
لِولیس اسے ٹی ہناٹ مہمان مُسٹ اونا
داچاہُسٹ کہ، ای اُست ءِ تُسٹ کریٹ سودا
گنوک آتیان بار پیش تماٹ، ای ہموکان
بلوچ راج اٹ وا کِسہ کیرہ ہر ہند، ہرجاہ
ای دوست خلق آن پیش تماٹ بین پڑا
کریر زُو پلویڑ خزم کار آک سَمّ ولی نا
ننے اومنک، ہچ ہیت ءِ ہلپک، کہ داگنوک آ
کرک نی سر پند، انکل آ تیٹ گنوک ءِ تینا
سَمو برامی گدان آن تینا کہ پیش تما
اے لعل تاخان نائس زباداس وارنداٹ اونا
سلہ، او پارے۔۔! برک، نے دیوانہ کیوہ درمان
اول تو مسُّو گندہیک گُل کنا دا دُوآن
دد ینگان عشق اٹ نا، چارکنڈ آ، نے اخہ پَکان
خُویک اٹ ہوغان ءِ کن کنَ سَمّل، پرادزورآن
نی ہوغپہ داخس کہ دشمن آک ہم مریہ شادان
لعل سُمل ناہزوہ غاک ہم تو پاک ءُعیب آن
یرہ۔۔۔! بس اودے کہ جوڑ کاریگر آک کرینو
کہ تش اسے تون چوٹ وول آتے او درینو
او بیگہ بلسُم، بریک او دِیری آ جّر آتیان
او چانڑدہی تُو بے اس خنتگ، داشن تاٹول آن
ڈیہہ ءِ روشن، کے او پاش کیک آسمان آن
سہاری اِستارک وجّرہ گُل سمُو نا گپ آن
نا دُوتا چلّوک بلبلرہ کہ خاخر آن بار
کشیدہ زنچک گوَر ءِ نا اخس کرینے بُزا
گروکی تاویت انالیب وچاپ آک سینہ غانا
لونگ نا ٹال اس، رُدانے شفیق گروتلاراٹ
زبکہ خوشبو مریک تالان سوز زار اٹ
نا کیب آ تُولوک جان نا دڑز آک یخ مسُر
دادیدہ غاک ہم تو جوڑ مسُر، کہ چُٹ کریسُر

☆☆☆☆☆

سفرنامہ (15)

تامل آتا رنداٹ

.....یوسف عجب

تامل ٹائیگر آتا جُنز اٹی ہندوستان نا کُمک کس آن ڈوکو الو، ولے 1980ء اٹی انڈین پیس کیپنگ فورس (Indian Peace Keeping Force) نا تامل علاقہ غا تیٹی بَنگ ناسَوب آن دافتا تنظیم نا تہٹی اسہ ایلو آن مری ودی مس، ہندن وخت اس کہ ہندوستان ناوزیراعظم راجیوگاندی ءِ تامل آک خودکش جلاہو اسے نا گواچی کریر تو تامل تحریک ہندوستان نا ہمدردی ءِ ہم گوہا۔ تامل تحریک سیاسی وڑ اٹ تینا تحریک ءِ دنیا نا مون آپاش کننگ یا شون تننگ کتو، ہرانا سوب آن دافتون مروک آ بے انصافی وظلم وزورا کیک پاش منتگ کتوس، بلکن نزوری دامس کہ تامل تحریک ءِ انسانی حق آتا برخلاف پیش کرسا دنیا ءِ وسیاسی پڑ ءِ بدظن کرسا داباور کرفنگا کہ تامل جنزاسہ دہشت گردی نا جنزاسے، ہندن داڑا پابندی خلنگ آزورشاغنگا۔

تامل آک تینا جتا ملک اسے کن تحریک نابنا ءِ تو کریرولے جہانی کہول آتینا تحریک ءِ دنیا نا مون آ اتننگ و دنیا تون سفارتی وڑ اٹ تعلق جوڑ کننگ کن کوشست کتوس۔ سفارتی وڑ اٹ تامل جنز ہموتم پین تنیا سلیس ہراتم کہ دافتیا دہشت گردی نا دوبہ لگا۔ ہندن سری لنکا تینا فوجی واکداری ءِ سوگو کرسا ایلو ملک آتیان ہم کمک دوئی کرے۔ تامل علاقہ غاک مہالوآن تباہ حال وشوندارِی ٹی پدی ئسرہ، جنگ اٹی پین تباہی نا گواچی مرسا کریر تو مخلوق کن زندانا تدیفنگ پین مشکل مس، ہرانا سوب آن مخلوق تینے جنگ آن پین مرکرسا کرے انتنے کہ تامل تحریک ناچکار بیرہ جنگ وجنگی واکداری ءِ ودفنگ آئس، ہندن جنگ اٹی لس بندغ نا اواری تحریک اٹی مشکل مرسا کرے۔

سری لنکا نا فوجی طاقت اٹی ودکی وگڑاس ملک آتا تامل تحریک نابرخلاف سری لنکا ءِ ہروڑانا کمکاری تامل جنگوڑو آتے پین نزور کرسا کرے۔ چنکا عمرانا جنگوڑو آتے تحریک نابَنج جوڑ کننگ واوفتے خودکش جوڑ کننگ نا دوبہ نا سوب آن داتحریک اخلاقی کمک دوئی کننگ اٹی سرسہب متو۔ گونڈ دا کہ تامل جنز فوجی شکست، تین پہ تینی نابَنج و پانٹ، جہانی حالی حوالی باندات اٹی کمبوتی، انسانی حق آتا خلاف ورزی نا دوبہ، سیاسی پڑ آنزوری یا ویل انا سیاسی ایسر مفتنگ و اقتصادی ویل آتا ودکی آن داتحریک وخت آن مست دمتس۔ بڑز کوسوب آتھون اوار اوار اسہ سوب اس دا ہم سرپند منتگک کہ وخت آن مست اسہ گوریلا جنزاسے ریگولر فورس جوڑ کننگ کل آن بھلانسخان تیان اسٹ ءِ۔

نا سفر ایسری نا نیمہ غا روان ئس۔ سگریاٹی گڈ یکودے سہب انا مہالونن کولمبو نا نیمہ غا راہی مسن۔ کنا کوشست ئس کہ وخت زیان مف ونن کم وخت اٹی کولمبو نا سرسری ءُ چکر اس خلین۔ کولمبو تاریخی، ربیدگی، تعمیری زیبائی ناوڑاٹ اسہ جتاءُ اہمیت اس تنگ۔ دا نئے بیرہ سری لنکا نا دارالحکومت ءِ بلکن سری لنکا نا سیاسی، اقتصادی و ربیدگی سرجز آتا بھلا پڑ ءِ، ہراڑے ایب کیب انا ملک آتیان بیدس دنیا نا ایلو ملک آتیان مخلوق سیل وسوات وکاروبار نا غرض اٹ بریک۔ تاریخی وڑاٹ کولمبو بھاز متکن ءُشار اسے۔ بھاز مست داڑے سہنالی وگڑاس پین تہذیب آتا ڈس ملک، دانا مست انا پن کولن تھوٹا (کولوں تا بندرگاہ) ئسکہ۔ دا جاگہ نا بندرگاہ غا چینی، عرب و رومیک واپار کریرہ۔ کولمبو وخت اتون اوار اوار نوآبادیاتی دور آتے ہم خنانے ہرافتے ٹی پرتگالی دور (1505--1656) ڈچ دور (1656-1796) فرنگی تادور (1796 -1948) اسکان برجا سلیس۔

فرنگی کولمبو ءِ برطانوی سیلون نا دارالخلافہ جوڑ کرے۔ شوندارِی نا پن اٹ داڑے روڈ و پین انتظامی دفتر آتا ماڑی تے جوڑ کرے۔ ساڑی آوخت اٹی ہم کولمبو نا سڑک آتا جوڑ کننگ نا وڑو و ڈول نوآبادیاتی نظام نا وڑ خننگک۔ جٹ اسے کن تو ہندا گمان مریک کس پاہے کراچی ٹی بسنٹ۔

چار گھنٹہ نا کچ آ سفر آن پدن کولمبو آ سرمسن۔ سنگت آتے گڑاس پیسہ بدل کروئی ئسکہ تو اسہ جاگہ اس سلوئی تما۔ گاڈی آن پیشن منتگ تون باسنی نا ہشوک ءُ چپانٹ اس پیشانی آ لگا، ولے پدی گاڈی نا نیمہ غا مون کننگ شکست آن زیات ئسکہ تو ہموڑے دفتر نا مون آ سنگت آتا انتظار کن اڈ کریٹ۔ خناٹ کہ مُر وہیل چیئر اسے آ تولوک بندغ اس کنا نیمہ غا بنگ اٹی ئس، ءُرک بس تو سا تما کہ اللہ نا پن اٹ خواستگار اسے، داہم سا تما کہ مذہب تے اسلام و پن تے ثاقب ءِ۔ روڈ شکست اسے ٹی معذوری آن پدا حال آ سرمسوس۔ کن تون پنوک ءُ منہ سری لنکن روپئی ئس اودے تسٹ تا ولے پدی گاڈی نا نیمہ غا مون کریٹ کہ پین خواستگار اس بف۔ خلیس دا ئس کہ بینک، پیسہ بدل کروک آ جاگہ و عبادت گاہ تا ءُخوک آ پنڈوک آ تا منتگ المی مریک۔ پدا ای دا ہم سوچاٹ کہ غیر ملک اسے ٹی ہشاری جوان ءِ۔

سنگت آک کہ پدی بسر تو نن ساویرا ہوٹل آ سرمسن ہراڑے جنید و کنے آن بیدس ایلو سنگت آتے منہ دے پین اڈ کروئی ئسکہ، ولے ننے پدی خلق آ بروئی ئس۔ ہندانیت اٹ کنا کوشست ئس کہ نن نیمہ غان مُست اخس کہ مرے کولمبو شارانا جوان ءُ سیل اس کین۔ زو اس سنگت آتھون اوار پیشیم نا ارغ ءِ نوشی جان کرین کہ شارانا سیل اکن پیشن مرین۔ انتنے کہ داڑے سیل وسوات کن سری لنکا نا ایلو علاقہ غا تیا نبار کہی پنی ءُ جاگہ ارے ہراکہ سیل و سوات یا معلومداری کن گچین ءُ جاگہ تلنگرہ، داجاگہ غا تیٹی گالہ فیس گرین، ماؤنٹ لوویناہیچ، ماؤنٹ لوویناہوٹل، کولمبو بندرگاہ، وہیرا مہادیوی پارک، کولمبو نیشنل میوزیم، بیرا جھیل، کولمبو فورٹ، گنگارامایا مندر، کولمبو ریڈ مسجد، لوٹس ٹاور و کاروباری علاقہ غاک ساڑی ارِیر۔

پروفیسر مختیار سمو، جنید وای گڑاس بلنگ نا ارادہ اٹ رکشہ اسے ٹی کولمبو نا پنی آ بازار پٹہ مارکیٹ آ سرمسن۔ پٹہ مارکیٹ کولمبو نا اسہ متکن ءُ بازار اسے، ہراڑے خاص وڑ اٹ چھڑہ نا جوڑ کروک آ گڑاک بھائی دو بریرہ، ولے دافتیان بیدس پین ہم وڑ وڑانا سامان دوئی کننگ مریک۔ دا بازار پٹہ نا علاقہ ٹی کولمبو شارانا نیام اٹی ءِ۔ بازار ناوڑو ڈول، دکان تا نمونہ، ریڑی و اسٹال آتا شین اسل کراچی یا شال انا کاروباری ہند آتا گمان ایتک۔ ہنداڑے دا ہم معلوم مس کہ کولمبو شاراٹی کم نہاد آ بھائی ءُ پین بازار ہم ارے، ہرافتیان اسٹ ''چائنا ٹاؤن'' ءِ، ہراٹی چین انا پوشاک، بیگ، بوٹ، چپل، سہت وزیورود وانا جوڑ کروک ءُگڑاارے۔ داکان بیدس ایلو بھلا مارکیٹ

آتیٹی میٹرو پولیٹن مارکیٹ، ہاربر مارکیٹ، نائٹ مارکیٹ، فلی مارکیٹ و سینٹرل مارکیٹ ہم اریر داکل انا چکر تو منتگ کتو کہ ولے کم وختی اٹی دا جاگہ نا مالی حالیت، بندغ آتا مالی حال ومزاج آن دا پاش ئس کہ ریاست مخلوق کن اخس کاریم و اخس دعویٰ کریئے۔

کولمبو سری لنکا نا ہندن ءُ شار اسے، ہراٹی تاریخ و جدیدیت ہڑ تو م آک خنگرہ، دانا اولیکو شاہدی لوٹس ٹاور ءِ۔ سری لنکا نا کل آن بھلا ماڑی ہم پانتنگک۔ 350 میٹر بڑز انگاداٹاور کنول نا پھل انا نمونہ اٹ جوڑ ءِ، ہراکہ سری لنکا نا ربیدگی و زیبائی ءِ بیان کیک۔ داشارانا ہر نیمہ غان خننگک۔ چینی ٹھیکیدار آتا فنکاری و کمک اٹ جوڑ کروک آ داٹاور نا مسخت ٹیلی کمیونیکیشن نا گرج آتے پورو کننگ ءِ، ہندن داٹی ساہت تیری و واپاری آ سراتی ہم ساڑی ارے۔

(برجاءِ)

بوگ شوگ

کڑسی ناطاقت

.....محبوب شاہ

مہیر بھلوشرف اسے ہراتم خیرات اٹ دو بس گڑا لچکول ءِ پرغنگ المی ءِ۔ سیکرٹری مواصلات مدام سنگت آتے نازیفکہ کس ءِ روس، دبئی، بینکاک، آتو کس ءِ اسلام آباد، کراچی، ٹی پورتکاہی کرفیکہ، اونا فارم ہاؤس اٹ ٹھیکیدار، ازگار نیزگار، لنگڑ، پنخیر، سرکاری ملازم، بے روزگار آتا بھلو کچ اس سیر پڈئس، بھلا چلہ ٹی کافی، یخنی، وملکی ککڑ آتا سوپ انا دیگ انا دُوہوئس، دے ارادے آٹھیکیدار اس گجرنا حلوہ دوانا کھویا ہم ایسکہ، نہ تو ہندن ءُٹھیکیدار ہم ئس کس اس خدیت، کس اس سجی، کواب، و بگی کروک ءُ دیگ ہم بسفکہ، ہر دیگ ءِ ارا بندغ ہلکرہ ایسرہ، چندی گپل ہلوک آک ہندن سَو کا مسوسر دن کہ ایم پی اے ہاسٹل ناپشیک ءُ۔ ٹھیکیدار اسے نا خیال سیکرٹری صاحب نا مارک ءُ۔ ٹھیکیدار آک چپراٹ جیب آن گڑاس کشارہ اوفتا جیب اٹ شاغارہ دا فتیٹی ہندن ءُ ساہدار ہم ئس، اراٹی نہاری ناوخت استونا ارغ اس دو بتو کہ تا، ولے ٹھیکیدار آتے ہکل تسرہ، اڑے شوم کواب آک نا کچہ ئسر، پشیک کنتوسہ تا، جیک نا پاٹ آنبار بارسوسسر خلاسنگ متوسہ، تکہ غاک ہشنگا سر، چج ءُ چس اس الوتا، خواٹ کڑاہی والا خراس نا انڈر کٹ اوڑدہ کریس، پین دے اس تینا مون آ بسفبو تا نہ تو میر صاحب خامہ لوڑ کنیک نہ نن ساہدار اُن کل ءِ نن رومست کینہ، ہر اہوٹل آن اتیرے تا؟ ٹھیکیدار پارے جان بروسٹ، گرین ہوٹل آن۔ امبل پارے او خانہ خراب اوفک بیش انا سوایتنگ ءُ، پین دے اس تینا مون آ بسفبو اتبو تا، نہ تو میر ءِ خدا گنج تسنے۔ ٹھیکیدار ہم است اٹ پاریکہ اڑے خان خراب آک، اینوٹوپ آک نما چپی ءُ، میر انا ثواب اٹ خریڑہ خلوک آک۔ منہ دے آن پد میر انا باوہ کزیت کرے، شاراٹ میر تینے آن اسہ اُراس ئسکہ مار ءِ تینا واسہ پین سنگت اسے کفن کن مون تس، دکاندار اراوڑ انا کفن کشا، پارے دا پانزدہ سد دا پنج ہزار آ، سنگت سوج کرے دا فتیٹی انت پرخ ارے، دکاندار پارے پنج ہزار والا بر کشپک۔ میر انا مار پنج ہزار والا ءِ ہلک، نماز جنازہ ٹی تے مچ آ شار پنا بس، قبرستان اٹ نئے پوسکن آ سردار، نواب، میر، و ٹکری تا کمتی ئس نئے جج، وکیل، سیکرٹری، ڈاکٹر، انجینئر، و پروفیسر آتا، شیف انا ملازم آک تو بے حساب ئسر۔ دا سب انجینئر، ٹھیکیدار آک ایماندار نا کٹ اتون ہندن لچا سر کس ءِ خوک التیوسہ، ہنداتسکان کہ میر ءِ قبر اسکان وار ملتو کہ او ہم اسہ وارکٹ ءِ کو پہ ایتے۔ ہندن ہرافتا بل آک پاسینگا سر، یار آک اسہ کش اتون میر انا باوہ ءِ قبرستان آ سر کریر، چندی خوش خوراک آک اسٹ اسٹ آ میر ءِ ہندن خمب کریرہ ہو غارہ کس پاہے کہ کس اس ردھم اٹ مودہ کشے۔

پڑس آ تو لوک اسہ ٹھیکیدار اس پارے یرہ میر صاحب نا باوہ امر ءُ دے اس درے، ابوئے ابوئے جمہ نا دے، وادن ءُ پاک و بزرگ ءُ دے اس جہاں نا کوڑی آن موکل کننگ ایمان نا نشانی ءِ، عالم آک پارہ ہرا بندغ نا روح جمہ نا دے بال کرے، اوڑا حساب کتاب مفک، ایلو پارہ غان انجینئر اس ہو غوئی ءُ وڑ اسیٹی پارے، او خانہ نیک میر صاحب نا باوہ معصوم ئس، دن انگا نیک انگا بندغ آک ایہن بشوک ءُ، کوٹ و پتلون اٹ بیر فوک اسہ سب انجینئر اس تو جٹ کرے، پارے استوای ایماندار ءِ تع اٹ خناٹ آب کوثر نا رہی آ گلاس دوٹی حور و پری تنون خوش گپ ئس۔ پا تیاٹی ہمو ٹھیکیدار آک ہم ہو غارہ ہرافک تینا باوہ نا مرک آ ہو غنتو۔ شاراٹ دا است انگا پا تیا ئس ہرا غم اتون اوار بوگ شوگ آن ہم پر ئس، ہمو خاطر آن ای مسہ دے اسکان ساڑی ئسٹ، ارغ نا وخت آ بلوچی کشیدہ کروک آ ہمو نہادی آ کندور یک آوار مسرہ، ہرافک سڑدار آتا اراتیٹی افس، بھاز آ بندغ آک ارغ کننگ آن ودکشیدہ غاتے، ہُرارہ، است اس پارے وخ کہ ہندا کندوری آن تین کن سدری کرفوسٹ، ای پاریٹ اوُبرام آتینا بینا سا تے۔ کندوری آ وڈ وڑ انا خیسن کروک آ کاج آک تخوک ئسر، ہرکس نا با گوڈ اس دیرانا الاکہ، ہنداتسکان کہ شیر برنج، ڈہی انا ڈونگاک چر آ تخوک ئسر، ٹین ولا بوتل آک بے حساب ئسر، چندی افسر آک فرمائش کریرہ، کنے کوک اس، کنے پیپسی اس ایتے۔ ارغ آن پد ہمے گچین آ میوہ غاتا تشت آک پر بسرہ کہ سنگت اس خف اٹ کنا پارے پیرانگا خوش قسمت اسے داخہ نول میر انا برام آ متنے، کنبو یار آک مال پیشن نا ءِ۔ پگہ غا بیگہ نا ارغ لگا گورآ کنا اراورنا پا تیا خوانگ کن تو سر، دعا غان پد است ایلو ءِ پارے بش مفیس یار، ارغ کنینہ کا نہ۔ است کنا بھلا دیگ انا سوا سے کن دیر ءِ، کندوری آوار مس امبل آک جہان نعمت آتے خنار است ایلو ءِ پاریر، او غلو رنگ خیال کیس بسم اللہ کیپس، ایلو پارے انتئے؟ پارے زوسیر کینہ۔

نن میر انا خوک انا سنگت ئسن مسہ دے اسکان سہب بیگہ ہموڑے جوکہ ئسنہ، دیگ بسوک آ یکو میر آن سوج کریکہ، میر اینو ارغ اٹ انت انت بسوئی ءِ؟ اسہ دے تو میر کمال کرے، شام انا ارغ اٹ کواب ہم بسفے، حیران ئسن۔ براہوئی ٹی پارہ خریش اخس کہ بھاز مرے کس کا ٹم ءِ تینا چرپ کپک۔ ہفتہ اسے نا پڑس اٹ میر است آتینا ہچ ءُ ارمان اس الیتو، دے انا ارغ شام اسکان شام انا خاچنگ اسکان بر جائس، ہندن ءُ بے ارغ ہم میر انا بیٹھک آ پڈ خوافنگ کن بسرہ کہ اسہ دے است تا نشہ ٹی برفی نا مون اٹ سابون نا کپ ءِ کنگ کنے آن سوج کرے یا رخراب تو کپک۔

میر ءِ جہاں اٹ اسہ باوہ تے دوست ئس، ایلو ارائی تے، ہرا کہ چنا تا ڈاکسر اس ئسکہ۔ میر اودے شونک اٹ برام کریس، ہرادے مائی نا کا ٹم خلخ کروس سہب انا دم کرفیکہ تے بیگہ تون دارو درمان کن دریکہ تے، نہ تو جہاز اٹ کراچی آغا خان شفاخانہ غا سر کریکہ تے۔ میر مدام سنگت آتے پاریکہ خدا ساہ ءِ تے خیسن نا تار اٹ سخت کے۔ بھاز وخت آن پد میر ریٹائرمس ایہن ہم نا راج اٹ ریٹائرمنٹ آن پد ضمیر نا جی کننگ ہندن ءِ دن کہ گندہ انگا مائی پیری ٹی تینا گراک آ تیا ایف آئی آر کرفے۔

راج اٹ کل آن بھلا ویل ہندا دے کہ نن تینا گناہ تیان تو بہ کننگ نا مون اٹ ریش ءِ النہ، میر ہم ہندن کرے، ریٹائرمنٹ آن پد تو لنگ بش منتگ ءِ تبلیغی جماعت نا کماش آتھون گنڈا، سبی نا اجتماع تیار ئس، کنے پارے تیار مریس اوار کانہ۔ بندغ ہمے جہاں کن ہم گڑاس کے۔ ای پاریٹ میر صاحب بد دپیس، پکار دادے سبی و رائیونڈ نا اجتماع غان بیدس سال اٹ اسہ اجتماع اس ہندن ہم مرے ہراٹی کہنگ آن پد انا گڑتی نا مون اٹ کہنگ آن مست انا زندءِ ایمانداری نا کسر آ چرینگ انگ نادرس تنتگے۔

خناٹ میر انا پیشانی مچے تل کرے مڑوئی ای میر اتون سبی نا اجتماع غا ہناٹ، دعا نا دے آ نا ارا نا گور آ پاش تیٹی دیرو پوڈر اوڑدہ کروک آ پاش والا گور گور آ ہو غسا دعا کریکہ، یا اللہ نا ملک ءِ اسلام نا قلعہ اس جوڑ کیس۔

منہ وخت آن پد میر انا ارائی کرونا نا گوا چی مس، ریٹائرمنٹ آن گڈ ہم میر بھلو مڈی اسینا خواجہ ئس، ولے میر انا بیٹھک کرار کرار آ پدین منتگ ئس، ورگ چرگ نا نعمت آک کم مرسائسر، گجرنا حلوہ خرن آ چا آ سلیس، شش تو سال اسے آن پد سوز چاک ہم بے بورہ بسرہ، ہندن پڈ خوافوک آ گیشتر سنگت آک ہتنگ بتنگ ءِ الار، اسہ دے شام انا میر بیدس سنگت آ تیان بھاز مونجائس، پاریٹ میر اینو پگہ بیٹھک نا بے رنگ خنتگ، پارے رنگ آ تیان خلیرہ رنگ بدلیفوک آ تیان خلنگ اُٹ، دیچہ انتئے ای چا ہنگ اُٹ مسخت پورومنگ تون سنگتی خرین مرسا کیک۔

اسہ دے نا گمان ملا پڑو کرے میر انا ارائی دا جہان آن موکل کرے، خفتن آن گڈ نماز جنازہ ءِ تے۔ جنازہ ٹی تے نن منہ سنگت ئسن، نئے افسر اس ئس، نئے ڈاکٹر، انجینئر، نئے وکیل و جج، بس پڑس آ شار انا گیشتر غریب آک تو لوک ئسر۔ سیکرٹری، ایکسین، ایس ڈی او اس خنان نئے ٹھیکیدار اس پڑس آ ہو غا، است اٹ پاریٹ انسان آ تا اصلیت مون آ ہتنگ ہم اللہ نا بھلو نعمت اسے۔

7 میکو پنہ غا برجاء

افسانہ (2)

سستہ غا سیادیک

.....او کلے بال
مَٹ :عبدالرازق ابا بکی

''ای داوڑ بھاز کریٹ۔'' ڈینی پارے'' و ای دا وَڑ داسہ ہم کریٹہ اگہ کنا سائیکل دُرنگیر وسس۔''

''نی بھلو دروغ ءِ تَوا سے اُس۔'' جان ڈی چڑ کا واس خلک۔ نے تون وخت اسیٹ ہم سائیکل متنے۔ نا پیرانگا نیز گار آباوہ، نے کن سائیکل ہلنگ ہم کپک۔''

ولدا او کنا گُنڈ آ مون ءِ ہڑسا و پارے ''رکے! نی دُن کننگ کیسہ؟''

ای پاریٹ ''ای ہراتم پاریٹ کہ دُن کننگ کیوہ؟''

''لغور'' او چڑ کا واس خلک۔ ''نی ہم لُغز و خلوچرت اس مسس۔ نی ہم دا خازگی دقّانی آ ڈینی تون اوارشیف انا آبادی ٹی ہِن رہینگ۔ نے کون آ خلوچرت آتے مشن ہلزنا آبادی ٹی بایدے جاگہ مف۔''

کنے خار بس واست کنا خواہس کہ اونا بُوز اٹ شامات اس اینو۔ ولے ولدا کنا است آ بس کہ داکان مُست اِراوار اسکان او کنے گُٹا سس۔ ولے ای اونا ہیت آتے ہم ہنگ کتوٹہ۔ ہندا خاطر آن پاریٹ ''سہی ءِ مزہ جون''۔ و تینا سائیکل ءِ ہرفنگ کن ہِناٹ۔

جان ڈی، بوبی نا مون آ ڈینگ تِسکہ۔ او تگا کہ کہ تینا او دیوال آ سائیکل چلیفنگ کیک۔ ای ڈِک آ سائیکل ءِ لگّفیٹ۔ ای او وخت اسکان خلیتو یسٹ، انتئے کہ ای شیف یا داپار ایپار ہُر تویسٹ۔ ای پدآن ترند برسا دیوال آ لگّاٹ۔ و زُوزُو پیڈل خلنگ ءِ شروع کریٹ۔ ای مون ءِ شیف کریسٹ، تانکہ ای کُنج آتیان شیف درنگ نا تلاّ ءِ خنگ کپر۔ حالانکہ ای ہندن ترند ہناٹہ کہ ای اینو اسکان داخس تیز سائیکل چلیفتو یسٹ۔ ولے ولدا ہم کنے لگا کہ کہ نیامی بشخ اسکان سر منتگ کن کنے کہی گھنٹہ غاک لگّو ر۔ ولدا انا گت ای خناٹ کہ نیامی بشخ آن مونی ہنائٹ، و داسکان کنا سائیکل جوان ہنا کہ۔ ای بیرہ اسہ وار شیف متکن آ آبادی نا گُنڈ آ ہُر اٹ تو بھلا لوس، ہراڑے بازار اسے، و آئل فیکٹری ہراڑے ڈینی نا باوہ کاریم کیک، خناٹ۔ و شیف ڈرمب آتا کوڑی ءِ خناٹ۔ ای سائیکل چلیفسا دیوال نا ٹُل آ سر مسٹ۔ داسہ ای متکن آ آبادی آن ہندن بڑز نسٹ، ہراخس ای اینو اسکان متویسٹ۔ و کنے دا بڑزی آن خلیس ہم ہرفیکہ۔ ای ترند آن پیڈل خلسا ہناٹہ۔ داسہ کنے تمنگ نا خلیس کُس، و دا خلیس دا خاطر آن ہم کُس کہ ای بھاز ترند ہناٹہ۔ و داسہ سلنگ کتوٹہ، و پین گُنڈ اسے آ مون ءِ ہڑ سنگ ہم منتگ کتو کہ۔ و ایلو گُنڈ آ جان ڈی کُس، ہرانا بالا دکنے تینے آن بھلن مرسا محسوس مسکہ۔ اگہ ای با تِسٹہ تو کنا زند ءِ عذاب کریکہ..... ولے ولدا ای سوچاٹ کہ اگہ پدی ہنگ یا سلنگ نا گمان اف، گڑا خلیس بے فائدہ ءِ۔ داسہ ٹف کرینٹ، ہرا پدی کیدنگ مفک۔ گڑا ای خلیس ءِ است آن کشاٹ۔ ولدا سا اف امر و ہراتم جان ڈی نا رہی آن گدرینگاٹ۔ ولدا بوبی نا رہی آن و ولدا ڈینی نا رہی آن۔ وُٹل آ سر مسٹ۔ و کرار منتگ تون زوت اس سائیکل آن دِرک تِسٹ۔ و تمنگ آن بچّاٹ۔ ای سوچاٹ کہ جان ڈی ءِ اونا نا بودی و درنگ نا وخت آ تمنگ نا تڑی ایتوہ، ولے داسہ کنا است خواتو۔ داوڑ کننگ نا جاگہ غا ای ڈینی نا گُنڈ آ مون کریٹ واوڑا بھاز ترند مخاٹ۔ و مخسا ہناٹ۔ ولدا بوبی کنے پارے کہ ڈینی ہم اونا مون آ سلوک کُس، و دو تے نِکر نا جیب اٹ کرسا راگ ءِ سیل کریکہ۔ ڈینی بوبی آن سائیکل ءِ ہلک و شیف درنگ نا گُنڈ آ ہنا ..... او خَٹ خَٹ مرسا سائیکل دوٹی ہنا کہ۔ تو جان ڈی کرار آ پارے:

''او کوشت کپک، اودے تو سائیکل چلیفنگ ہم بفک۔''

ای ہم سرہ ءِ سر فیٹ، ولے بوبی نچ پا تو۔ نن ڈینی ءِ سیل کننگ اٹ تمّان۔

بھاز مُر ہنگ آن پدا و سائیکل آ سوار منتگ نا کوشت کرے ولے تمّا۔ بوبی کوک اس خلک و ڈینی ءِ پارے کہ دُن کپہ۔ ولے او دوارہ کوشت کرے۔ گڑا جان ڈی ہم کوک کرے کہ او خلوچُرت اسے۔ ولدا او متکن آ خلق انا بندغ آتا بابت و ڈینی نا باوہ نا بابت جَک خلنگ ءِ شروع کرے۔ او ڈینی ءِ تَوی تِس کہ اونا باوہ ہندن نیز گار کُس کہ او ڑکن سائیکل اس ہم ہلنگ کتو کہ۔ و اوڑتون داخس ہم پیسہ اَلو کہ او دانا دنّان تے جوڑ کرفنگ کروسس، اودے جوان ءُ پُچ تننگ کروسس، و اونا پُٹ آتے جوڑ کرفنگ کروسس، و مشن ہلز نا مار تون گوازی نالائخ جوڑ کننگ کروسس۔

ڈینی ہم چِک جواب اس تِس۔ اول جان ڈی ءِ گندہ پارے، ولدا منے کل ءِ کرینگ تِس و نا باوہ غا تا بابت ہم خراب ءُ ہیت کرے۔

او ہندن خراب ءُ کرینگ تِس، ہرا فتے نن تینا پوسکن آ آبادی ٹی چ بنو یسن۔ جان ڈی نا سما اف، ولے ای دا ہیت آتے سلنگ کتوٹ، وای خل اس ہرفیٹ، و اوڑا خسّاٹ، ولے اوڑ سکان سر متو، و درنگ اٹ تمّا۔ جان ڈی ہم خل اس ہر فے خسا، ولے او، ہم او دے لگّتو۔

ڈینی چُپ کرے او سائیکل آ تو لوک کُس، اونا کوس و پتلون نا مون نا بشخ داسکان مِش اٹ اِسٹ کُس۔ و او تینا دو تا کمک اٹ تینا پُٹ آتے جوڑ کریکہ۔ ای اسہ پین خل اس پٹّاٹہ، ای سرہ ءِ ہرفیٹ بوبی نا گُنڈ آ ہُر اٹ تو او نا پداٹ زرس سستہ سلوک کُس۔ و جان ڈی و کنے آ حیرانی اٹ ہُرا کہ، گڑا ای شکّی مسٹ۔ جان ڈی منہ خل اس پین ہم خسا، وای ہم اسہ خل اس خساٹ، دُن تو ڈینی ءِ اسٹ اس ہم لگّتو، ولے داسہ کنا است مچے بھاز پدین مسوسس۔ بس ای بوبی ناخن تیٹ ہُنگ کتوٹہ۔

7 میکو پنہ غا برجا

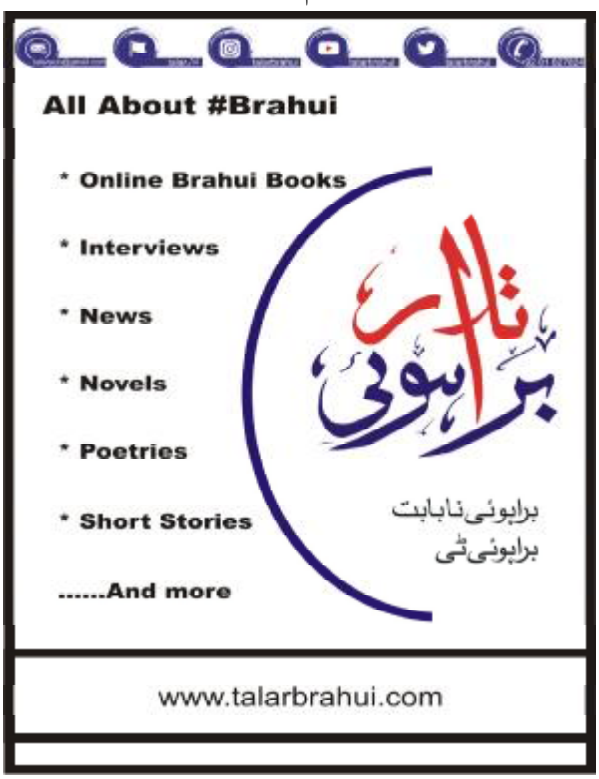

غزل

میر احمد شاکر بسیمہ

زند اف تینٹ غم تیان خالی
دشمن نا دا چم تیان خالی
دے اٹ اختہ شام اٹ اختہ
امروز نا دا رم تیان خالی
اوڑتون ئسک توپ و تلوار
خلتون اونا سم تیان خالی
پاہک ننے پنڈوک اُن نن
تینٹ افک واتیان خالی
خواپنہ اوڑان مال و مڈّی
ایتے دیخ اس تام تیان خالی
برک دانگی حال ءِ ہرک
خوانہ دیخ اس گام تیان خالی
پاہک شاکر خیال اٹ داسہ
بچّے پاوہ دامت تیان خالی

کِسہ

شیشلو

.....عصمت بلوچ

ماہ گنج دتک اس جوڑ کریس، اودے بھاز جوان بیرفیس۔ تینا ہمراہ تے اسٹ اسٹ آتوار کننگ ئس۔ دے پیشیم مسوس۔ ملا فاضل آذان کننگ کن میست آ ہتنگ ئس۔ ماہ گنج تینا مچ آ سنگت آتے گنجی نا اراٹی خواہفے پارے کہ اینو کا نبو خلق اٹ شیشلو کینو بلکن اللہ پراس کے۔ گنجی ماہ گنج نا دوانا دتک ءِ خنا پارے کہ کنا مسٹر دا انت اسے؟ ماہ گنج پارے کہ تا تو دا دتک اسے، دادے خلق اٹ چریفنہ، گڑا نننے سی سیر ایتر ہ، گڑا دا سی سیر آتے نن برنج یا پین کنوئی گڑا کینہ، پدا خلق اٹ بشخنہ تا۔

ای ہم ماہ گنج نا سنگت آتنون اوار مسٹ، خلق اٹ شفیع ہنان۔ اسٹ اسٹ آ ارا تیا ہنان۔ ہر اسٹ ننے خنا کہ ننے آ اول دیر چیٹ تسرہ پدا ننے نت، غلہ بورہ تسرہ۔ ہندن ارا ارا کرسانن مچ آ خلق ءِ گولان، اسے پلاسٹک اسے نا نیم اس نت نیم اس غلہ، پنچ کلونا کچ بورہ و مسہ کلو نا کچ برنج ہلکن پدی ماہ گنج نا اراغا بسن۔

پگہ نا دے آ ای وکنا پین اسہ سنگت اس غلہ غا تے ٹھیلا سے آ ہر فین درین صوفی نا ہوٹل آ بہا کرین پدا مچ آ زر آتے برنج کریں خلق آ بسن۔

پگہ غا جمعہ ئس، گڑا ماہ گنج تینا سنگت آتنون اوار بس میست نا خزک آ لوہی تیٹی برنج آتے بیٹ کریہ۔ ملا فاضل ہم وضو کرے آذان کرے نماز کرے اوکان پد بس خیرات نا خزک آ گودی تے پارے کہ کنا لمہ غاک جوان ءِ خیرات کبو بلکہ پر اس کے۔ چناک برنج نا بنگوسر بھاز خوش ئسر لوہی تا دامون ایمون چاری ئسر کہ برنج تیار مرے نن کنین۔ برنج تیار مس گڑا ملا فاضل دعا کرے اوکان پد ماہ گنج گنجی ءِ توار کرے کہ بر برنج ءِ ونڈ کر۔ گنجی بس اول چناتے برنج تس، او بھاز خوش مسر، اوکان پد خلق اٹ برنج ءِ تیوہ ونڈ کرے۔

☆☆☆☆☆

کڑسی ناطاقت

.....5 میکو پنہ غان برجا

اولیکو دے آن ارغ اٹ ککڑ نا بیدیر آن بیدس پین ہچ الو، شام انا ہمسایہ اس ارغ کرے، ککڑ و برنج اوار کریس، پین کس اوڑکن ارغ کتو، خیرات آتے ہچ دیگ برنج نا کرفے۔

حیران ئسٹ میرانا باوہ نامرک سڑدار نا برام آنبارئس، ارائی نامرک انتئے دن بے بے ءِ، اسہ دے جند آن تے سوج کریٹ میر ارائی نا نامرک اٹ چرپ ءُ است اس ہم اف انتئے؟

پدین ءُ آسڑدہ اس کشا پارے کڑسی ءِ سلام ءِ، کڑسی بزرگ اسینا حیثیت ءِ تختک، خواجہ غا تا کاٹم ءِ خنک، ابا نا بخت بیدار ئس اونا مرک آ ای سیکرٹری مواصلات ئسٹ، کندوری آ انت نعمت آک ئسر، ٹھیکیدار آک تین پہ تین جنگ کریہ، ہے گڑا تے ایسرہ اراٹی تختک کن جاگہ الو، کڑسی نا ثواب اٹ ہرکس سیر ئس، ولے داخاطر آن اوقتا بل آک کنا ٹیبل آ بے سدھ ئسر، ارا گودی ءِ اللہ بہشت اٹ جاگہ ایتے، تانکہ حیات ئس، بخت انا گودی ئس، کزیت کرے اودے ہم بخت الا، ای ہم کڑسی آن دوسلاٹ۔ داٹی کنا قصور اف۔ ہندن میرانا بیٹھک بند مس، ہمو بیٹھک کہ ہر شش تو آ رنگ مسکہ، سال ارٹ آ غالی نالیچہ و بالشت آک بدل مسرہ، داسہ چتر اس خنپک، منہ دے مست میرانا تڈاغا ہنات ہمو بیٹھک کہ وخت اس جرکا کہ، موکو تفیس، متکن آ غالیک تو تینا جاگہ غا بیٹھک اٹ ایرانی ءُ پڑچ اس شاغوک الو، نالیچہ و بالشت آک مش اٹ اسٹ ئسر، خناٹ کہ میر صاحب کل زندمون ءِ قبلہ غا تویس نماز ءِ شروع کرینے۔ الحمدللہ پنچ وخت میست اٹ باجماعت اولیکو صف اٹ خنتگ، ہرادے میست اٹ ملامف میر صاحب سہب انا آذان ءِ ہم کیک۔

وخت وخت انا ہیت ءِ میر آ اینو ہمو سنگت ہم ملنڈ کرے ہرادے کل ءِ نن سنگت آک میرانا بیٹھک اٹ کچا فیرہ، ہرا کہ اسہ دے میرانا بیٹھک اٹ پتر ینگ تون بھاز خوش خنتگا کہ، سوج کریٹ خیر ءِ داخس خوش اُس دو نیم کروڑ نا نا بونڈ اس لگانے؟

پارے آخا، پاریٹ بحریہ ٹاؤن اٹ فلیٹ اس ہلکنس؟

پارے آخا یار۔ پین اس سوج کرے چاوہ پیشن نا ملک آ کاسہ، پارے آخا یار۔ ولدا اسٹ اس سوج کرے باوہ پیرئی ءُ ڈغار اس نما ڈی ایچ اے ٹی للگ؟ پارے آخا یار، دن ءُ ہچ ءُ ہیت اس اف۔

میر پارے اڑے قربان نا ہنین آ تر ڈنگ کن گڑا انت اکن دن خوش اس؟

امبل جوان کش تس تینے پارے گڑا کس ءِ پا پیرے نظر کیرہ کنے۔ سوغند ہر فین آخا بابا آخا۔

پارے راست ءِ اینوای بھاز خوش اٹ اینو چوڑی گلی ٹی اسہ زیبا ءُ سٹر اس کل ءِ بازار ءِ الا کنے آن سوج کرے پیکو والا دکان ہراڑ کنے۔

٪٪٪٪٪٪

سستہ غا سیادیک

.....6 میکو پنہ غان برجا

جان ڈی پارے ''ڈینی سائیکل ءِ ڈنگ کن گیگ کننگ ءِ۔''

ای ہم ہندن تکاٹ۔ وای ارمانی مُسٹ کہ ناحق جان ڈی ءِ 'مزہ جون' پاریٹ۔ ولدا نن ہڑتوم آک بوبی ءِ اِلان، و دیوال آ لگسا ہنان۔ ہراتم نن لوس ءِ کاٹم کرین، تو ڈینی بوبی نا سائیکل ءِ دریس۔ نن اودے متکن آ آبادی نا سڑک آ تیا پگّان، ولے او خنتکتو۔ ''او بوبی نا سائیکل درے۔'' جان ڈی پارے۔

''کنا است است پائنک کہ نن تینا سائیکل تا ہم خبر چار ءِ کین، دُن آخا کہ او فتے ہم دَروءِ۔''

''دُزانا مار'' ای بھاز خاراٹ ئسٹ۔

''او سائیکل ءِ پدی اتیک۔'' بوبی است جمی اٹ پارے۔

''بس نے ہنداخس سا ءِ۔'' جان ڈی پارے ''داسہ او سائیکل ءِ اسُل خمیر وس۔''

''نوا ننے پولیس ءِ پاروئی تئے۔'' ای پاریٹ، تو جان ڈی پارے:

''اوَ، ننے پولیس ءِ او نا اُرا ءِ پٹنگ کن دروئی تمک۔''

نن ہڑتوم آک بیکری سٹریٹ ٹی جان ڈی نا اُرا غا ہنان۔ بوبی تینا جراب آتے بڑزا کننگ نا سوب آن سلیس۔ او ہنگ ہم خوا تو کہ۔ ولے نن اودے زوراٹ ایسنہ۔ ہراتم نن مسز ڈنموتھ ءِ سائیکل نا دزی نا بابت پارین، تو اودے اسُل باوَر بَو۔ ولے نن اودے پارین کہ ہمو مار متکن آ آبادی ناس ئس۔ و گڑا ہندا دے اکن او گیشتری ہموڑے گوہی کریکہ۔ تو اودے باوَر بس۔ گڑا او دمدستی فون کرسا پولیس ءِ ہٹنگا۔ پولیس والا اک باور کرفیر کہ اوفک داسہ کارہ، سائیکل ءِ اتیرہ۔ پولیس سائیکل و ڈینی نا پدرنداٹ پیش تما تو مسز ڈنموتھ ننے آئس کریم کنفے ونن تو سُن و سائیکل کن ہُران۔ بوبی اسُل چُپ ئس۔

ای اودے نوار فیٹ، ''نے نا سائیکل رسینگلک، اوفک او نا پدرند ءِ خلیرہ۔''

جان ڈی آئس کریم کنُسا پارے ''او ہمو کمینہ انگا ڈُز ءِ ہلیرہ۔''

''او اوڑتون انت کرور؟'' بابی ارمانی مرسا سوج کرے۔

''سماف۔'' ای پاریٹ

''کنے سماء۔'' جان ڈی ورندی تس۔

''انت؟'' ای و بوبی ہڑتوم آک اسیجا سوج کرین۔

''اوفک اودے بندی تا اصلاح خانہ بڑہ۔'' جان ڈی پارے ''و ہراتم او مچٹ بھلن مس تو اودے زندان آرا ہی کیرہ۔''

بوبی دِرک تس بش مس، او اول سر جان ڈی آ، ولدا کنے آہُرا۔ او نا مون مُٹ ئس، او ہوغڑ وئس، انا گت او جان ڈی آ مون کرے و او نا کاٹم اٹ جوان منہ پنچہ اس سَٹ تس و خسکنگ ءِ شروع کرے۔

ہراتم ای او فتے خلاس کننگ کن تینے مونی کریٹ، تو او کنے ہم منہ شامات اس دے کرے۔ ولے دادے جنگ پاپسہ، انتئے کہ ای جان ڈی نا وَڑ اٹ ئسٹ، ونن ہڑتوم آک او ڑان کہی ہموخس زیات زور ئسن۔ گڑا انن بوبی ءِ چی لیٹفنگ و او ڑا گوڈ خلنگ کن زیات خوار متون۔

افسانہ

بابونا پال

.....شاہ رحمٰن

خُشک آچلہ نا تارمہ غانک کُسر تو بے ناڈس الو، کہ رفیق زندان نا مش انا شیف آن کوٹھی سے نا مون آ لیٹوک کُس، آسمان آ خنک تے خلوک کُسر، دروشام انا کسہ یات آ تے بسکہ کہ امر کی ہلینگ انگ نا وخت آسمان آ دے دم درینگا سُس، گورپچ نا چرک آک پوسکن یخ آن ہُشنگ نا بناءِ کریسُر، جرآک بارسوسر، ولے ماس اٹ تانمی کُس، خاخر ءِ رفیق لگفنگ کن اُف کریکہ توجرآ تاماس انامی ناسوب آن اسہ زیبا ءُ کوک اس جر آتا ہُشنگ آن بنا کریکہ۔ و موش اودے تینا پلویڑ اٹ کریکہ اوموش انا ہچ پرواہ ءِ کتوکہ، انتئے کہ رفیق نا خاہوت و رفیق تینا ماہ گل تون اوار پوسکُن زندا سے نا بناءِ کنگ کن امپ آ پیش تماسُر، اونا سانگ ءِ داسہ ارٹمیکو سال کُس، انتئے کہ اونا باوہ پاریسُس وخت اس کہ گورپٹ آتے نا خرمائی آلشکر ہندُن خلو ءِ کہ ہرانا پیش گوئی ءِ اوفتا بابونا بابو اونا بابوتون کریسُس کہ داگورپٹ آک نا چنا تے ہزار آ سال آتا ءِ دُزنگ کن کوشت کرینو، ولے ہروخت نن اوفتے تینا ڈیہہ آ لیتین، ولے داوار نا دافتا لشکر زوراور مروءِ، کنا کہنگ آن پدا گورپٹ آتا راج مرو، ولے نُما جنگ اوفتون ہندن برجا مرو، نُم دروغ آتیا باور کپیرے، داگورپٹ آک نو دسال ءِ پورو کیرہ، ولدا سال اس پورا نُم دافتیان آزات مریرے، نُم ہمو گورپٹ آتا شیف آنسل ءِ خنرے نم اووخت آ دھوکہ کنیرے پارے کہ دا توچٹ بزگ ءُ نسل اسے، گڑانم اوفتے زندہ کنگ کن اوفتا ہمو بزگ انگا نسل انا پڈ ءِ پُر کیرے، ولے اوفتا ہمو نا پاک آنسل آتا شیف انا نسل آک بریرہ گڑا اوہندا وخت انا پاریس کہ نم دروغ نا گواچی مریرے، ای دروغ نا گواچی مسُٹ۔ ولے اوداہم پاریسُس کہ کنے اوفک کنیرہ، امر کہ اوفک کنا چُتا تے کنا خن تا مون آ کُنگر، انتئے کہ ای اوفتا دروغ آباور کریٹ، اوفتے ای تینا جان ءِ دوئی کریٹ، ننے آن پدنا نسل انا چار نسل ہروار اوفتے کسفسا کرو رءِ تینٹ کہور، ولے پنچیکو نسل نا بیرہ اوفتے خلنگ کن پوسکن ءُ قربانی تروءِ، اوفتا ہر ہر نشان ءِ پہہ مروءِ، اوفتے چٹفنگ وڈیہہ آن مڑنگ کن اوفتے کسفسا کرو ءِ، او ہندا پاریس کہ داجنگ گورپٹ آتے کسفنگ نا آخری جنگ مروءِ، ولے داڑکن نُم تین تون خرما تے اوار ہر فرے او دا جنگ اٹ اوار مرسا کیرے، داجنگ انا رنگ آک اسُل جتا مریرہ، داجنگ نما آخری جنگ مرو، ولے نُمے داقتیٹی ہر حال اوار مروئی ءِ، داسہ داہمو وخت کُس کہ ہرا نا بابو نا تے بابو پال شاغاسس، داسہ ہمو وخت رسینگا سُس کہ خرمائی آلشکر چٹ گورپٹ آتے ہندن مش تا گواچی کریسُس کہ اوفتا ہر چال بے سہب مسکہ، تو رفیق نا باوہ دا وخت ءِ پہہ مسوسُس تو او اوڑتون ہندا قول ءِ کریسُس کہ ای نے بولان نا مش تیا دیوہ، گڑا ای نا و ماہ گل نا برام ءِ کیوہ، ولدا نے تون اوار ماہ گل نا ای و نالمہ خرمائی آلشکر تون اوار مرینہ، رفیق بھاز نخوش کُس کہ اونا و ماہ گل نا برام مریک، گڑا ننلشکر تون اوار تمنہ وجنگ کینہ۔

امپ کی ہلینگ نا وخت آ آرام کن سلیوسس، خاخر لگا سُس خاخر نا روشنائی داسہ نزور منگ نُس کہ رفیق خاخر کن پاٹ چنچک کرسا پاٹ اکن مش انا ایلو پاناد آ ہنا سرمس کہ اونا رنداٹ گورپٹ آتا گُر اس لگا، اونر سانر ساتینا امپ آن مرمس، مش انا ٹول ءِ سرمس، اوداسہ دانگ اینگ ہُرا چلہ نا نن نا تارمئی اسُل بھاز کُس اوتارمہ نا سوب آن امپ انا ہندءِ گم کریسُس، و سہب اسکان امپ ءِ پٹنگ کن پند کرسا کرے، ولے اواخس کہ امپ ءِ پٹاسُس ہموخس امپ آن مُر ہناسس۔ سہب اسکان ہندن پٹسا پٹسا ساف تما، گورپچی آ چرک داسہ زیات سُو تے تڑنگ کُس، دمدری آن اونا جوڑک بارسوسُر، نک تے شام انا پند آن خلٹ کریرہ، آسمان آن استارک نراسُر، دے پوسکُن تینا اولیکو پوشکنی تے راہی کرسا کُس، ولے پاش متویسُس، خنک پوسکُن خنتگ نا بناءِ کریسُر کہ اومُر آن کوٹھی اس خنا، ہرا نا لمبور آن موش پیش تما کہ ولے تہو موش ءِ بڑزا ہنگ آن مست تین تون اوار کریکہ، وگُم کریکہ۔ کوٹھی نا اسہ کنڈ آن بڈ اس پاٹ انا تخوک کُس، ایلو کُنڈ آن دیوال تے جُراسُس، ہندن لگا کہ کہ مازواف تے، رفیق کوٹھی نا کُنڈ آ مون کرے، دمدری آن جرآ تیٹی اڑنگسا او کوٹھی ءِ سرمس تو کوٹھی نا پاٹ انا درگہ نا کڑی ءِ زنگ ہلکوسُس۔ او دمدرآ ساہ اتون کڑی ءِ ملا، کوٹھی نا تہٹی پیہا، کوٹھی ٹی دلا اس کُس، باتے ہلوک کُس، دیرآن نیمہ کُس، ہندُن لگا کہ کہ دا کوٹھی آن داسہ بندغ آک پیش تمانو۔ او داسہ کوٹھی نا درگہ ءِ بند کرے، لیٹا و تینا کاٹم ءِ دیوال آ تخا کہ مچٹ دم کشو، گڑا آلم نا کنڈ آ کاوہ و آلم آ سر کیوہ تینے، ہراتم او کاٹم ءِ تخا تو اودے سما ہم تھو کہ اونا پوروا نگا نن انا پندا نا دم دری آن خنک لگار، او ہندن ءُ تُغ اسے انا گواچی مس کہ او ولدا دیگر نا وخت آ سنبھال کرے، و ہُرا وخت ہنا نے داسہ شام اتون پند ہم متنگ کپک گُڑا شام اتون ہنداڑے مریوہ، او بش مس کوٹھی آن پیش تما تین کن کُنتگ کن گڑا اس پٹنگ نا بناءِ کرے، او ہُرا کہ کوٹھی آن مچے مرآ پسی نا درخت اسے، ہرادے یخ ہلکُنے، ولے مرآن خنتگا کہ، داسہ ہم کُنتگ کن ہندا خس بیرارے تے کہ اونا نن انا گزران مرے، گڑا اون ءِ گدریفنگ کن پسی آن منہ بیر بنا و منہ پاٹ اس خاخر نا لگفنگ کن پرغا و کوٹھی نا مون آ خاخر ءِ لگے توس، و دا شیر دوی آ تے ئس کہ ''چاکر نا مٹ اٹ کنا قول پنی ءِ'' ہندا یات آ تیٹی گم ئس کہ کنا بابو نا کشوک آ پال اسُل بے مٹ ءِ، امر کہ او پاریسُس ہندن کنا پیرہ اونا باوہ و کنے آن گدرینگوک آ پنچ نسل دا گورپٹ آتے خلسا کرور گدرینگوک آ ورناک اونا پال انا سلامتی کن اینو اسکان جنگ تنگ ءُ، داسہ ای ہم اوفتون اوار مروٹ، جنگ کروٹ، ہنداڑے لیٹوک لیٹوک اونا خف تیٹی کشکہ اس بس، او تینا خن تے ملا تو ملنگ تون خنا کہ اونا مون آ ولدا گورپٹ آتا گُر اس اونا دنگ کن تیار ءِ، تو او تینے اوفتیان بچفنگ کن دو دینگسا کوٹھی کن راہی مس، او کوٹھی ءِ زی آ تینا بند کرے، دم اس ساہ ہلتو یس کہ او ہُرا کہ کوٹھی ٹی اوڑان مہالو خرما اس بسوسُس، او ہراتم خرما ءِ خنا تو اوڑا خلیس تالان مس، و ہندا خُلیس اٹ ئس کہ خرما کنا لخ ءِ پرغو ءِ، ولے اونا بابو نا بابو نا پال یات آ تے بس کہ خرمائی آلشکر تون خرما ک ہم اوار ءُ، گڑا اودے سوچ بس کہ داسہ اگہ ای خرما ءِ تینا سنگت کنگ کتوٹ تو ای اسُل خرمائی آ لشکر تون اوار منتگ کپر وٹ، اونا ہوش و سارا ودے خوف آن کشسا کرے، او ہُرا کہ اینو کنے داخرما تون سنگتی کروئی ءِ، تا نکہ دا آخری کو جنگ ءِ بروک آ نسل آ تیکین کٹن، و اوفتے گورپٹ آتیان مدامی کن آزات کین تا کہ پین کس اتون دن مف کہ او دا گورپٹ آتا سوب آن تینا ماہ گل آن جتا مرے۔ دُن مف کہ ولدا اسہ مار اس گورپٹ آتا سوب آن تینا لمہ باوہ و ایڑھ آن جتا مرے، اونا خنک خیسُن مسر، او خرما نا خن تیٹی ہُرا خرما اونا خن تا تا سیر آن اونا سنگت مس، او خرما ءِ ہکل تس کہ کان داسہ گور پٹ آتون مون پہ مون جنگ کروئی ءِ، دا الی اف کہ کنا خرمائی آلشکر تون اوار منتگ الی ءِ، ای ہندا کان ہم تو تینا بشچ ءِ شاغنگ کیوہ، او کوٹھی ءِ ملا و خرما تون اوار جنگ ترسا و کسفسا مرگ ءِ سینہ ٹی خلنک، تو آخری کو ساہت آ اونا یات آ ہمو خرمائی آلشکر نا مزل کُس، ایلو کنڈ آ ماہ گل نا زہیری آیات آک کُسُر۔

ولے اودے ماہ گل نا مہر آ ہندا خس باور کُس کہ اودے اونا ماہ گل تیا الیپک۔ اونا مہرانا یخین تینا ہلسمی آ رنگ آتے ایس۔ ہراتم ماہ گل ءِ سا تما کہ رفیق آلم آن جتا مسنے تو ہمو نن اور فیق ءِ تُغ اٹ خنا سس، او ماہ گل ءِ پاریکہ کہ ای بابو نا پال اکن ساہ ءِ تتنگ اٹ، داسہ ای نا منتگ آن مست بروک آ نسل اکن ندر منتگ اٹ، داسہ اودے یخین بس کہ اونا تخ اٹ اونا رفیق نا مہر کُس، ہرانا جا گہ ءِ دنیا نا ہچ ءُ گڑا س پورو کنگ کتوکہ، ولے او تینے ہموفتے کن ندر کرے ہرا فک بیرہ تینا چناتے کن خڑ ینک شولرہ، گڑا اونا ماہ گل ہم اونا رندا ٹی بروک آ وخت انا نسل آتے کن اونا رند ءِ ہلک تینا ساہ ءِ ندر کرے۔۔۔

☆☆☆☆☆